

Tämän hakemuksen ottaa vastaan:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta / Kulttuuripalveluiden kehittämiseen tarkoitettu perintö

Hakija: Östra Nylands Ungdomsförbund r.f. (ÖNUF)

Hakemuksen tarkoitus: Lurensin uusi pyörökatsomo

Haettu rahamäärä: 50 000 €

Hankesuunnitelma – Lurensin pyörökatsomo 2.0

”Täysin uusi katsojakokemus ulkoilmakatsomossa”

Tiivistelmä:

Östra Nylands Ungdomsförbund aikoo rakentaa Lurensin alueelle Loviisaan täysin uuden, katetun pyörökatsomon omaa kesäteatteritoimintaansa varten samoin kuin mahdollistaakseen uudet tapahtumat ja muiden toimijoiden kanssa tehdyn yhteistyön. Uusi pyörökatsomo luo Loviisaan kesäkaudelle täysin uuden tapahtumapaikan, joka hyödyttää kestävästi ja pitkäaikaisesti alueen kulttuurielämää.

Vanha katsomo puretaan syksyllä 2025, rakentaminen tapahtuu talvella ja keväällä, ja uusi katsomo avataan kesällä 2026. ÖNUF haluaa tukea hankkeella monipuolisen ja rakastetun kulttuuriympäristön säilymistä samalla, kun luomme uusia toimintamuotoja ja siten vahvistamme alueen kasvua ja hyvinvointia monien vuosien ajaksi. Sijointi vahvistaa paikallista identiteettiä, kehittää oman yhdistyksen toimintaa sekä tarjoaa uusia mahdollisuuksia muille paikallisille toimijoille ja luo kaiken kaikkiaan paremmat edellytykset kulttuuri- ja tapahtumatoiminnalle koko Itä-Uudellamaalla.

Tausta ja kehittämistarpeet:

Östra Nylands Ungdomsförbund on Itä-Uudellamaalla toimivista ruotsinkielisistä nuorisoyhdistyksistä muodostuva yhteisö. Meillä on nykyään 26 jäsenyhdistystä. Liiton kotipaikka on Loviisa ja meidän toiminta-alueeseemme kuuluvat Loviisan kaupunki ja Lapinjärven, Myrskylän ja Pyhtään kunnat. Liitto perustettiin vuonna 1932. Me olemme yleishyödyllinen yhdistys, jonka tavoitteena on suojella ja edistää nuorisoliikkeen kehitystä Itä-Uudellamaalla. Meidän lippulaivamme ja suurin toimintamme nykyään on Lurensin kesäteatteri, jota liitto on pitänyt vuodesta 1958.

Ensimmäinen pyörökatsomo Lurensissa otettiin käyttöön 1966, ja se on uudistettu kerran sen jälkeen, vuonna 1982. Tuolloin suurin osa puumateriaalista vaihdettiin ja muotoa muutettiin vähän, mutta perusta ja käyttöjärjestelmä pidettiin samana. Lurensin nykyinen pyörökatsomo on näin ollen yli 40 vuotta vanha, ja tänä aikana sitä on käyttänyt keskimäärin suunnilleen 8 000 ihmistä vuodessa. Yhteensä yli 300 000 ihmistä on istunut yleisönä sen penkeillä. Huolimatta kunnossapidosta vuosien aikana katsomon käyttöikä on nyt lopussa, ja katsomo täytyy uusida, jotta Lurens myös jatkossa voisi tarjota kesäteatteria moneksi vuodeksi.

Tärkein seikka katsomon uusimisessa on se, että jatkossa se tulee olemaan juuri pyörökatsomo. Sellaisella teatteritoiminta Lurensissa on luonut itselleen nimen, ja pyörötoiminto on samalla tärkein tunnusmerkkimme. Koska katsomo täytyy joko tapauksessa uusida, päätimme suunnitteluvaiheessa, ettemme vain vaihda tiettyjä osia, vaan sen sijaan puramme kokonaan nykyisen katsomon ja rakennamme alusta uuden rakennelman, joka on kestävämpi, mukavampi ja jossa on uusia

mahdollisuuksia. Mahdollisuuksia ei ole vain olemassa olevaan toimintaan, vaan myös täysin uusille tapahtumille ja toimijoille.

Teatteriyleisön useiden vuosien aikana antaman palautteen avulla tiedämme, että vaatimukset tiloille kasvavat koko ajan, niiden joukossa katsomon mukavuus ja säänkestävyys. Suunnitteluvaiheessa olemme siten voineet todeta, että kriteerit uudelle katsomolle ovat seuraavat:

- Suoja tuulelta ja sateelta
- Mukavat istumapaikat, mukavaa tulla omalle paikalle
- Hyvä esteettömyys vammaisille
- Pehmeämpi aloitus ja lopetus, hiljaisempi ja tasaisempi käynti
- Helppo huoltaa/siivota
- Tasainen äänikuva ja näkyvyys koko katsomosta
- Mahdollisuus uusiin innovatiivisiin audiovisuaalisiin kokemuksiin
- Mahdollisuus ajaa tekniikkaa täysin langattomasti eri paikoista
- Yksinkertainen käyttöönotto, mahdollista käyttää myös talviaikaan
- Varastotilat katsomon alla

Voisi myös todeta, että monet mainituista kriteereistä täyttyvät, kun katsomo varustetaan katoksella. Katos suojaa säältä ja tuulelta, pidentää käyttökautta, helpottaa kunnossapitoa sekä mahdollistaa monia uusia äänitekniisiä ja audiovisuaalisia kokemuksia yleisölle. Toinen ratkaisu on se, että istumapaikat koostuvat yksittäisistä klaffituoleista, jotka ovat sekä kestävämpiä että esteettömämpiä kuin nykyiset penkit. Esteettömyyttä aiotaan myös parantaa uudessa katsomossa muun muassa mahdollisuudella useampiin pyörätuolipaikkoihin, porraskaiteilla ja sopivasti sijoitetuilla silmukavahvistimilla.

Toteuttamissuunnitelma ja aikataulu

Entisistä ja nykyisistä yhdistysaktiiveista koostuva työryhmä nimettiin vuoden 2021 lopussa aloittamaan uuden katsomon suunnittelun. Lisäasiantuntemuksen vuoksi käännyimme lisäksi rakennusinsinööriin (Mika Carling, Rakennussuunnittelu Carling Oy) ja arkkitehdin (Markus Wikar, Geometria Architecture Oy) puoleen, jotta he auttaisivat meitä viemään hanketta eteenpäin. Vuonna 2024 saimme rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöstä eduskunnan ”joululahjarahojen” muodossa, ja meillä on näiden rahojen ansiosta ollut mahdollisuus kustantaa piirustukset ja tarjota vaadittavat suunnitelmat.

Suunnitelmana on purkaa vanhan katsomo kokonaan talkoovoimin. Uuden katsomon suunnittelutyön, piirustukset ja itse rakennustyön toteuttavat kuitenkin alan ammattilaiset ja kaikki nämä palvelut ostetaan ulkopuolisilta yrityksiltä. Suurin yhteistyökumppanimme hankkeessa on Kaaritaivutus Kumpula -yritys, joka sekä suunnittelee että rakentaa katsomon teräsrakenteen ja kattoristikon. Rakenteen piirustukset on luonut diplomi-insinööri Kaj Avellan (Kaaritaivutus Kumpula Oy:n alihankkija).

ÖNUF:ille on tärkeää myös voida tehdä yhteistyötä niin monen paikallisen yrityksen kanssa kuin vain mahdollista eri rakennusvaiheissa, ja kun meillä on siihen mahdollisuus, suosimme paikallisia yrityksiä.

Hankkeen aikataulu on seuraava:

LOPULLINEN SUUNNITTELU JA ULKOINEN RAHOITUS, tammikuu–kesäkuu 2025

KERÄYS (oma rahoitus), kesäkuu–heinäkuu 2025

- Keräämme omia varoja muun muassa keräyskonsertilla, kesäteatterin tukilipuilla, Lurens-tuotteiden myynnillä ja uuden katsomon tuolien myynnillä.
- Sponsorirahoja otetaan myös vastaan tässä kohtaa ja koko rakentamisen ajan tarvittaessa.

VANHAN KATSOMON PURKU, elokuu–syyskuu 2025

- Kesän esityskauden jälkeen vanha katsomo puretaan talkoissa, tämä vie arviolta 5–7 viikkoa.
- Samalla kun vanhat perustukset puretaan, maata on kaivettava lisää, jotta tehtäisiin tilaa uusille, isommille ja syvemmille perustuksille.
- Maatyötä tehdään myös uuden lava-alueen parantamiseksi ja täydentämiseksi.

PERUSTUSTEN RAKENTAMINEN, syyskuu–lokakuu 2025

TERÄSRAKENTEEN RAKENTAMINEN JA ASENTAMINEN, marraskuu 2025 – maaliskuu 2026

- Suurin osa teräsrakenteen elementeistä rakennetaan valmiiksi eri paikassa talvella ja kuljetetaan Lurensiin, jossa se asennetaan paikalleen parhaana mahdollisena ajankohtana kevään aikana.

PUURAKENTEEN RAKENTAMINEN, MEKANIikka, SÄHKÖ JA TEKNIikka SEKÄ TUOLIEEN ASENTAMINEN, helmikuu–toukokuu

AVAJAISET, kesäkuu 2026

- Uuden katsomon avajaiset pidetään Lurensin kesäteatterin ensi-illassa 2026.

Hankkeen tavoitteet, tulokset ja vaikutukset

Hankkeen tavoitteena on luoda Loviisaan täysin uusi tapahtumapaikka, jolla on merkittävästi paremmat käyttömahdollisuudet ja täysin uudet edellytykset erilaiselle yhteistyölle paikallisten toimijoiden kanssa kuin nykyään. Toiveemme pitkällä aikavälillä on se, että Lurensissa ei vierailtaisi vain katsomassa teatteria, vaan alue tulisi tarkoitamaan monia erilaisia ja vaihtelevia tapahtumia, jotka kaunistaisivat kulttuurielämää Loviisassa ja keräisivät kävijöitä myös kaukaa kaupungin rajojen ulkopuolelta.

Uudisrakentamisen ilmeinen tulos on se, että uudesta pyörökatsomosta tulee vähän isompi kuin nykyisestä, sekä kooltaan että istumapaikkojen lukumäärältä. Nykyinen katsomo täyttää aika hyvin nykyiset tarpeet, mutta koska me joka tapauksessa rakennamme täysin uuden katsomon ja maata on käytettävissä, tulemme hyödyntämään tätä ja samalla nostamme yleisökapasiteetin 463:sta noin 530:een. Katsomo nousee myös entistä jyrkemmin, jotta varmistetaan hyvä näkyvyys kaikilta istumapaikoilta. Kävijän kannalta selkein muutos on kuitenkin katsomon yllä oleva katos. Kuten jo aiemmin todettiin, katos on edellytys katsomon käytön kehittämiseksi toivomaamme suuntaan tulevaisuudessa.

Uusi kokonaisvaltainen kokemus katsomossa tarjoaa seuraavaa: parhaat olosuhteet ulkoilmateatterissa; pehmeämpi käynti, parempi akustiikka, sään- ja tuulensuoja, esteettömyys paranee lisättyjen pyörätuolipaikkojen, portaiden tukikaiteiden, silmukavahvistimien jne. myötä, valotekniikka voidaan asentaa köysillä katosrakennelman ansiosta, äänikokemusta voidaan kohottaa kaiuttimien vapaan sijoittamisen ansiosta (voidaan luoda Surround-ääniefekti), katosrakennetta voidaan käyttää vaikuttaviin lavastuksiin, kuten trapetsiin tai katoksessa liikkuviin

varjoihin/hahmoihin, ja itse katsomosta voi tulla osa lavasteita esimerkiksi heijastuksilla katoksessa ja printatuilla tuuliverkoilla.

Kestävyden näkökulma on tärkeä uuden katsomon suunnittelussa. Jotta katsomo kestäisi luonnonvoimia ja käytössä kulumista mahdollisimman hyvin, runko ja katosrakenne rakennetaan teräksestä. Katos koostuu pvc-kankaasta, joka hylkii tehokkaasti lunta ja jäätä liukkaana pintansa ansiosta (kangasta ei tarvitse ottaa pois talven ajaksi). Yksittäiset klaffituolit nousevat automaattisesti pystyyn, kun niillä ei istu kukaan, niin että lumi ja vesi valuvat pois. Tuolien materiaali on muovia, mikä sopii paremmin meidän ulko-olosuhteillemme kuin nykyiset puupenkit, koska muovituolit eivät lahoa tai halkeile, mikä jättää tikkuja vaatteisiin. Yksittäisten tuolien vaihtaminen onnistuisi lisäksi helposti, mikäli sellaisia tilanteita ilmaantuisi. Jotta katsomo sopisi parhaiten Lurensin pihaympäristöön, tulee pintamateriaali kuitenkin olemaan puuta. Uudelle katsomolle ehdotetut ratkaisut on myös suunniteltu tarvitsemaan niin vähän kunnossapitoa kuin mahdollista, jotta käyttöönotto ja käyttö olisi helpompaa pidennetyllä kaudella.

Sen lisäksi, että kesäteatteri hyötyy syntyvistä uusista mahdollisuuksista, kasvavat myös ulkopuolisten toimijoiden mahdollisuudet vuokrata katsomoa ja alueella olemassa olevia tiloja ja infrastruktuuria. Koska katsomossa on paikkoja yli 500 ihmiselle, kesällä voidaan järjestää esimerkiksi konsertteja, stand-up-esityksiä tai näyttää ulkoilmaelokuvia, ja on myös mahdollista esittää muita tuotantoja kesäteatterin oman esityskauden ulkopuolella (lokakuuhun asti). Nykyään Loviisan seudulla on useita muita teatteritoimijoita ilman vakituista esityspaikkaa. Toimijat voisivat hyötyä uuden Lurensin alueen tarjonnasta, ja myös uudelle kielirajat ylittävälle yhteistyölle on suurta potentiaalia. Katsomon uusimisen myötä liitto voi myös tarkistaa ja kehittää omaa toimintaansa alueella uudentilaisuuksilla ja tapahtumilla.

Lisäksi harrastustoiminta ja vapaaehtoistoiminta, jota Lurensissa aina on ollut, on hyvin tärkeää liitolle. ”Lurens-yhteisö”, johon kaikki ovat tervetulleita ja jossa kaikki ovat samanarvoisia, luo osallisuutta, joka on edellytys sille, että toiminta selviää ja kehittyy pitkällä aikavälillä. Joka vuosi Lurens kokoaa yhteen porukan, jossa on mukana suunnilleen 50–60 ihmistä (sekä lavalla että sen takana), jotka kuuden kuukauden aikana luovat yhdessä yhteisen tuotannon ja kaiken, mitä se merkitsee. Uuden katsomon turvatessa toiminnan moneksi vuodeksi eteenpäin voimme myös edelleen ottaa mukaan kaiken ikäisiä ihmisiä, joiden koti ja perhe on Lurens.

Lurensin pyörökatsomohanke luo paremmat edellytykset Itä-Uudenmaan kulttuuritarjonnalle moneksi vuodeksi tarjoamalla paikan uusille tapahtumille pidennetyn kauden avulla, mahdollistamalla tarjonnan monipuolisuuden, avaamalla mahdollisuuksia kielirajat ylittävälle yhteistyölle ja ennen kaikkea turvaamalla liiton toiminnan jatkumisen ja talouden. Harrastustoiminta ja vapaaehtoistoiminta, jota Lurensilla on aina ollut, luo osallisuutta ja yhteisön, mikä pitkällä aikavälillä edistää toiminnan säilymistä ja myös kehittymistä.